

Un-su Kim

De plotters

A.W. Bruna Uitgevers

OVER GASTVRIJHEID

De oude man kwam de tuin in.

Reseng stelde het telescoopvizier iets scherper in en trok de spanhendel naar achteren. De kogel gleed met een luide klik in de kamer. Hij keek om zich heen. Afgezien van de hoge dennenbomen die zich naar de hemel uitstrekten, bewoog er niets. Het was stil in het bos. Er vlogen geen vogels op, er tjrpten geen insecten. Omdat het hier buiten zo stil was, zou het geluid van een geweerschot tot ver in de omtrek te horen zijn. Stel dat iemand het hoorde en hiernaartoe kwam rennen? Hij zette de gedachte uit zijn hoofd. Het had geen zin om zich daar zorgen over te maken. Geweerschoten waren hier heel vaak te horen. Mensen zouden denken dat het stropers waren die op wilde zwijnen joegen. Wie zou er nu tijd willen verspillen door zo diep het bos in te trekken om een enkel geweerschot te onderzoeken? Reseng tuurde naar de berg in het westen. De zon stond een handbreedte boven de bergkam. Hij had nog tijd.

De oude man gaf de bloemen water. Sommige kregen een hele plens, andere slechts een drupje. Hij hield de gieter met een ceremonieel gebaar schuin, alsof hij ze thee gaf. Nu en dan bewoog hij zijn schouders licht, alsof hij danste, en streelde hij even een blaadje. Hij gebaarde naar een van de bloemen en grinnikte. Het leek wel alsof ze een gesprek voerden. Reseng stelde de focus opnieuw iets scherper in en bekeek de bloem waar de man tegen praatte. De bloem kwam hem bekend voor. Hij moest hem eerder hebben ge-

zien, maar kon zich niet herinneren hoe hij heette. Hij probeerde te bedenken welke bloemsoort in oktober bloeide – cosmea, zinnia, chrysanth? – maar de namen hoorden geen van alle bij de bloem waar hij nu naar keek. Waarom kon hij het zich niet herinneren? Hij spande zich met gefronste wenkbrauwen in om op de naam te komen, maar zette ook die gedachte snel uit zijn hoofd. Het was maar een bloem; wat deed het ertoe?

Een reusachtige zwarte hond kwam vanaf de andere kant van de tuin aan slenteren en wreef met zijn kop langs het bovenbeen van de man. Een mastiff, raszuiver. Zo een had Julius Caesar mee terug genomen na zijn verovering van Britannia. De hond die de oude Romeinen hadden gebruikt om op leeuwen te jagen en wilde paarden bij elkaar te drijven. Toen de oude man de hond aaide, kwispelde het dier met zijn staart en kronkelde het om zijn benen, zodat hij de man in de weg liep bij het watergeven. De man gooide een leeggelopen voetbal door de tuin en de hond rende er met een zwiepende staart achteraan, waarna de oude man zijn aandacht weer op de bloemen richtte. Net als zo-even gebarde hij naar ze, begroette hij ze en praatte hij tegen ze. De hond kwam meteen terug, met de platte voetbal tussen zijn tanden. De oude man gooide de bal ditmaal verder de tuin in en de hond sprintte er opnieuw achteraan. De woeste mastiff die ooit op leeuwen had gejaagd, was geworden tot clown. Toch leken de oude man en de hond voor elkaar gemaakt. Ze herhaalden het spelletje steeds opnieuw. En in plaats van dat het ging vervelen, leken ze het juist leuk te vinden.

De oude man was klaar met het watergeven van de planten. Hij ging rechtop staan, rekte zich uit en glimlachte tevreden. Toen draaide hij zich om en tuurde hij naar een plek halverwege de berghelling, alsof hij wist dat Reseng daar was. Het glimlachende gezicht van de oude man ver-

scheen in Resengs draadkruis. Wist hij dat de zon nu minder dan een handbreedte boven de horizon hing? Wist hij dat hij dood zou zijn voordat de zon achter de berg verdween? Was dat de reden dat hij glimlachte? Maar misschien glimlachte hij helemaal niet. Het gezicht van de oude man leek bevroren in een permanente grijns, als een uit hout gesneden Hahoe-masker. Sommige mensen hadden nu eenmaal zo'n gezicht, mensen van wie je nooit hun innerlijke gevoelens kon raden, die altijd glimlachten, ook wanneer ze verdrietig of boos waren.

Moest hij de trekker nu overhalen? Als hij dat deed, kon hij voor middernacht terug zijn in de stad. Dan zou hij een warm bad nemen, een paar biertjes achteroverslaan tot hij aangenaam dronken was of een oude plaat van The Beatles op de pick-up leggen en denken aan de lol die hij binnenkort zou hebben met het geld dat onderweg was naar zijn bankrekening. Misschien kon hij na deze laatste klus zijn leven veranderen. Hij kon een pizzatent openen tegenover de middelbare school of suikerspinnen verkopen in het park. Reseng zag in gedachten al voor zich dat hij armenvol ballonnen en suikerspinnen uitdeelde aan kinderen en een dutje deed in de zon. Zo zou hij toch best kunnen leven? Het leek hem opeens een geweldig idee. Maar hij moest de gedachte opzijschuiven tot hij de trekker had overgehaald. De oude man leefde nog en het geld stond nog niet op zijn bankrekening.

De berg wierp al een schaduw over de oude man en zijn huis. Als Reseng de trekker wilde overhalen, moest hij het nu doen. De oude man was klaar met het bewateren van zijn planten en kon elk moment weer naar binnen gaan. Dan zou de klus veel lastiger worden. Waarom zou hij het ingewikkelder maken? Haal de trekker over. Doe het nu en maak dat je hier wegkomt.

De oude man glimlachte en de zwarte hond rende rond

met de voetbal in zijn bek. Het gezicht van de oude man was duidelijk te zien in het draadkruis. Hij had drie diepe rimpels in zijn voorhoofd, een wrat boven zijn rechterwenkbrauw en leverschade op zijn linkerwang. Reseng tuurde naar de plek waar zijn hart binnenkort door een kogel zou worden doorboord. De trui van de oude man, die er niet uitzag alsof hij uit de fabriek kwam, maar met de hand was gebreid, kon elk moment met bloed worden doorweekt. Het enige wat Reseng hoefde te doen, was een beetje druk uitoefenen op de trekker en dan zou de slagpin het slaghoedje van het 7,62 mm-patroon raken, waardoor het kruit in de koperen huls werd ontstoken. De explosie zou de kogel vooruit stuwten langs de groeven in de ziel en deze door de lucht jagen, recht op het hart van de oude man af. Vanwege de hoge snelheid en de vernietigende kracht van de kogel zouden de verminkte organen van de oude man uit de uitgangswond in zijn onderrug naar buiten spatten. Alleen al bij de gedachte gingen de fijne haartjes op Resengs hele lichaam recht overeind staan. Het gaf hem altijd een vreemd gevoel om over het leven van een ander mens te beschikken.

Haal de trekker over.

Doe het nu.

Toch haalde Reseng om een of andere reden de trekker niet over, maar zette hij het geweer in plaats daarvan neer op de grond.

‘Dit is niet het goede moment,’ mompelde hij.

Hij wist niet goed waarom het niet het goede moment was. Hij wist alleen maar dat er voor alles een goed moment was. Een goed moment om ijs te eten. Een goed moment voor een zoen. En het klonk misschien stom, maar er was ook een goed moment om een trekker over te halen en een goed moment om een kogel in een hart te jagen. Waarom zou dat niet zo zijn? En als Resengs kogel recht door de

lucht in de richting van het hart van de oude man vloog wanneer het goede moment zich toevalligerwijs bij hem aandiende? Dan zou dat fantastisch zijn. Niet dat hij zat te wachten op het geschiktste moment. Dat moment kwam misschien nooit. Of het verstreek zonder dat hij er erg in had. Het drong tot hem door dat hij de trekker nog niet wilde overhalen. Hij wist niet waarom, maar hij wilde het gewoon nog niet. Hij stak een sigaret op. De schaduw van de berg kroop over het huisje van de oude man.

Toen het donker begon te worden, nam de oude man de hond mee naar binnen. Blijkbaar was er geen elektriciteit in het huisje, want het zag er binnen nog donkerder uit dan buiten. In de woonkamer brandde een kaars, maar Reseng kon het interieur niet goed zien door het vizier. De schaduwen van de man en zijn hond doemden heel groot op tegen een bakstenen muur en verdwenen weer. Nu zou Reseng hem alleen vanaf zijn huidige positie kunnen doden als de man met de kaars in zijn hand pal voor het raam ging staan.

De zon zonk weg achter de bergkam en duisternis daalde neer over het bos. Er was geen maan; zelfs dingen die dicht bij hem waren, waren moeilijk te onderscheiden. Het enige licht kwam van de gloed van het kaarslicht uit het huisje van de oude man. De duisternis was zo ondoordringbaar dat de lucht klam en zwaar leek. Waarom ging Reseng niet gewoon weg? Waarom bleef hij hier in het donker zitten wachten? Hij wist het niet zo goed. Hij zou wachten tot het ochtend werd, besloot hij. Zodra de zon opkwam, zou hij één schot lossen – het zou niet anders zijn dan schieten op het houten doelwit waarmee hij jarenlang had geoefend – en dan zou hij naar huis gaan. Hij stopte de sigarettenpeuk in zijn zak en kroop in zijn tent. Omdat er niets anders te doen was om de tijd te verdrijven, at hij een pakje legercrackers en kroop hij in zijn slaapzak om te gaan slapen.

Reseng werd een uur of twee later ruw gewekt door zware voetstappen in het gras. Ze kwamen recht op zijn tent af. Drie of vier onregelmatige dreunen. Een lijf dat langs het hoge gras streek. Hij kon niet vaststellen wat er op hem afkwam. Het kon een wild zwijn zijn. Of een wilde kat. Reseng schakelde de veiligheidspal uit en richtte zijn geweer op de duisternis, op het naderende geluid. Hij kon de trekker nog niet overhalen. Het was voorgekomen dat huurlingen die in een hinderlaag lagen uit angst op de duisternis schoten zonder hun doel te controleren, om er vervolgens achter te komen dat ze een hert of een politiehond hadden geraakt, of, erger nog, een van hun medesoldaten die tijdens het verkennen van het bos was verdwaald. Dan zaten ze snikkend en trillend als een klein meisje over hun getatoeëerde lijf naast het lijk van een wapenbroeder die was geveld door eigen vuur en zeiden ze tegen hun leidinggevende: ‘Het was echt niet mijn bedoeling om hem dood te schieten, dat zweer ik.’ En misschien was het inderdaad niet hun bedoeling geweest. Aangezien ze nog niet eerder hun angst voor onbekende, enge zaken die zich in de nachtelijke duisternis ophielden onder ogen hadden hoeven komen, was het enige wat zij, die meer spieren dan hersens hadden, konden doen hun geweer aanleggen en op het donker schieten. Reseng wachtte rustig af tot datgene wat daar buiten was zich liet zien. Tot zijn verbazing verschenen de oude man en de hond.

‘Wat doe je hier?’ vroeg de oude man.

Dat was best grappig. Net zo grappig als wanneer de schietschijf op de schietbaan naar hem toe was komen lopen en had gevraagd: ‘Waarom heb je nog niet op me geschoten?’

‘Wat doet u hier? Ik had u wel kunnen neerschieten,’ zei Reseng met trillende stem.

‘Mij neerschieten? Dat is een beetje de omgekeerde wereld, hè?’ merkte de man glimlachend op. ‘Dit is mijn land.

Jij bent degene die hier niet thuishoort en zijn tent heeft opgeslagen op het eigendom van iemand anders.' Hij zag er ontspannen uit. De situatie was op zijn zachtst gezegd ongebruikelijk, maar hij leek niet van zijn stuk gebracht. In plaats daarvan was Reseng juist degene die van zijn stuk was gebracht.

'U liet me schrikken. Ik dacht dat u een wild dier was.'

'Ben je een jager?' vroeg de man met een nadrukkelijke blik op Resengs geweer.

'Ja.'

'Dat is een Dragoenova. Die zie je alleen nog maar in musea. Jagen stropers tegenwoordig met geweren uit de Vietnamoorlog?'

'Het maakt mij niet uit hoe oud het geweer is, zolang het maar een zwijn kan doden.' Reseng deed zijn best om nonchalant te klinken.

'Klopt. Als het een zwijn kan omleggen, maakt het niet uit wat voor geweer je gebruikt. Man, als je een zwijn zou kunnen omleggen met eetstokjes of een tandenstoker, heb je zelfs helemaal geen geweer meer nodig.'

De oude man lachte. De hond stond geduldig naast hem te wachten. Hij zag er veel groter uit dan hij door het telescoopvizier had geleken. En veel intimiderender dan toen hij achter de leeggelopen voetbal aan zat.

'Mooie hond,' zei Reseng. De oude man keek naar de hond en streelde over zijn kop.

'Hij is inderdaad mooi. Hij is degene die jouw aanwezigheid heeft opgemerkt. Maar hij is wel oud.'

De hond verloor Reseng geen seconde uit het oog. Hij gromde niet en ontblootte zijn tanden niet, maar hij was ook niet echt vriendelijk. De oude man gaf een klopje op de kop van de hond.

'Als je erop staat om de nacht hier door te brengen, wil je geen kou vatten. Kom mee naar mijn huis.'

‘Bedankt voor het aanbod, maar ik wil u niet tot last zijn.’

‘Dat is geen probleem.’

De oude man draaide zich om en beende met grote stappen de helling weer af, op de voet gevolgd door de hond. Hij had geen zaklamp, maar het kostte hem zo te zien geen enkele moeite om in het donker de weg terug te vinden. Er tolden allerlei gedachten door Resengs hoofd. Zijn geweer was geladen en klaar voor gebruik, en zijn doelwit was maar vijf meter bij hem vandaan. Hij keek de oude man na totdat deze door de duisternis werd opgeslokt. Een seconde later hing hij het geweer om zijn schouder en liep hij hem achterna.

Het was warm in het huisje. In de haard van rode baksteen brandde een vuur. Er waren vrijwel geen meubels of siervoorwerpen, alleen een versleten vloerkleed en een tafeltje bij de haard, en een paar foto's op de schoorsteenmantel. De foto's waren allemaal van de oude man, zittend of staand met anderen, altijd het middelpunt van de groep, en degenen om hem heen glimlachten stijfjes, alsof het een eer voor hen was om met hem op de foto te mogen. Zo te zien waren het geen van alle familiefoto's.

‘Een beetje vroeg in het jaar voor een haardvuur,’ zei Reseng.

‘Hoe ouder je wordt, des te meer last je hebt van de kou. En dit jaar is het nog erger dan anders.’

De oude man gooide een paar stukken droog hout op het vuur en de vlammen deinsden even terug voor de nieuwe stukken. Reseng haalde zijn geweer van zijn schouder en zette het tegen het deurframe. De oude man wierp een steelse blik op het wapen.

‘Is het jachtseizoen in oktober niet gesloten?’

Er fonkelde een lichtje in zijn ogen. Hij gebruikte *banmal*,

de informele manier van praten, alsof Reseng en hij oude vrienden waren, maar daar zat Reseng niet mee.

‘Als je probeert je aan alle wetten te houden, kun je sterven van de honger.’

‘Dat is waar, niet alle wetten hoeven te worden nageleefd,’ mompelde de oude man. ‘Het zou dwaasheid zijn om het te proberen.’

Hij verschoof de stukken hout met een metalen pook, zodat de vlammen oplaaiden en aan een stuk hout likten dat nog geen vlam had gevat.

‘Nou, ik heb alcohol en ik heb thee, dus zeg maar wat je wilt drinken.’

‘Thee klinkt goed.’

‘Wil je niet iets sterkers? Je had het vast ijskoud.’

‘Ik drink meestal niet wanneer ik op jacht ben. Bovendien is het gevaarlijk om alcohol te drinken wanneer je buiten slaapt.’

‘Leef je dan vanavond maar eens goed uit,’ zei de oude man met een glimlach. ‘Hier binnen zul je niet snel doodvriezen.’

Hij liep naar de keuken en keerde terug met twee tinnen kroezen en een fles whisky. Daarna haalde hij voorzichtig met een tang een ketel zwarte thee uit de haard en schonk hij thee in een van de kroezen. Zijn gebaren waren vloeiend en beheerst. Hij gaf de kroes aan Reseng, schonk zijn eigen kroes in en vulde deze tot Resengs verbazing aan met whisky.

‘Als je nog niet bent opgewarmd, doet een drupje whisky de rest van het werk. Je kunt toch pas gaan jagen wanneer het weer licht wordt.’

‘Gaan thee en whisky samen?’ vroeg Reseng.

‘Waarom niet? Ze eindigen toch bij elkaar in je maag.’

De oude man keek hem met lachrimpels om zijn ogen aan. Hij had een knap gezicht. Hij zag eruit alsof hij in zijn

jongere jaren heel veel complimentjes moest hebben ontvangen. Met zijn scherpe gelaatstrekken oogde hij tegelijkertijd stoer en hartelijk. Alsof de jaren de ruwe kantjes voorzichtig hadden weggesleten en hem milder hadden gemaakt. Reseng hield zijn kroes op en de oude man goot er een beetje whisky in. De geur van alcohol zweefde uit de warme thee omhoog. Het rook goed. De hond slenterde vanaf de andere kant van de kamer naar Reseng toe en ging naast hem liggen.

‘Je bent een goed mens.’

‘Sorry?’

‘Santa mag je,’ zei de oude man met een gebaar naar de hond. ‘Honden kunnen goede mensen meteen van slechte onderscheiden.’

Van dichtbij waren de ogen van de hond verrassend zachtaardig.

‘Misschien is hij gewoon dom,’ zei Reseng.

‘Drink je thee.’

De oude man glimlachte. Hij nam een slokje van zijn thee met whisky en Reseng volgde zijn voorbeeld.

‘Niet slecht,’ zei Reseng.

‘Dat had je niet verwacht, hè? Het is ook lekker in koffie, maar zwarte thee is beter. Daar wordt je maag warm van en je hart ook. Alsof je je armen om een goede vrouw slaat,’ voegde hij er met een kinderlijk lachje aan toe.

‘Als je een goede vrouw hebt, waarom zou je het dan bij omhelzen laten?’ zei Reseng geringschattend. ‘Een goede vrouw is altijd beter dan thee met alcohol.’

De oude man knikte. ‘Je zult wel gelijk hebben. Thee haalt het niet bij een goede vrouw.’

‘Maar de smaak is bijzonder, dat geef ik toe.’

‘Zwarte thee is doordrenkt van imperialisme. Dat geeft het smaak. Alles met zoveel smaak heeft ongetwijfeld een ongelooflijke hoeveelheid bloedvergieten te verbergen.’

‘Interessante theorie.’

‘Ik heb varkensvlees en aardappels. Wil je ook wat?’

‘Graag.’

De oude man liep naar buiten en kwam terug met een zwartgekleurd stuk vlees en een handvol aardappels. Het vlees zag er verschrikkelijk uit. Het zat onder het zand en stof, en hier en daar zaten nog plukken haar, maar het allerergste was de ranzige geur. Hij dompelde het vlees in de hete as onder in de haard tot het helemaal met as was bedekt, reeg het aan een ijzeren spit en hing het boven het vuur. Hij porde met de pook in de vlammen en legde de aardappels in de as.

‘Ik kan niet zeggen dat het er erg smakelijk uitziet,’ merkte Reseng op.

‘Ik heb een tijdje in Peru gewoond. Daar heb ik deze methode van de indianen geleerd. Het ziet er niet hygiënisch uit, maar het smaakt fantastisch.’

‘Eerlijk gezegd ziet het er afschuwelijk uit, maar als het een geheim inheems recept is, zal het waarschijnlijk wel goed zijn.’

De oude man keek Reseng grijnzend aan.

‘Een paar dagen geleden heb ik ontdekt dat ik nóg iets gemeen heb met inheemse Peruanen.’

‘En dat is?’

‘Geen koelkast.’

De oude man draaide het vlees om. Zijn gezicht zag er ernstig uit in de gloed van het vuur. Hij prikte met een spies in de aardappels en prevelde: ‘Jullie moeten lekker smaken voor onze belangrijke gast.’ Terwijl het vlees gaarde, dronk de oude man zijn thee met whisky op en vulde hij zijn kroes opnieuw, ditmaal alleen met whisky; daarna bood hij Reseng ook weer wat aan.

Reseng hield zijn kroes op. Hij vond het fijn om de scherpe whisky door zijn keel naar binnen te voelen glijden en

vanuit zijn lege maag weer omhoog te voelen branden. De alcohol verspreidde zich aangenaam door zijn lichaam. Heel even voelde alles onwerkelijk aan. Hij had dit nooit verwacht: een sluipschutter en zijn doelwit die samen voor een knappend houtvuur zaten en deden alsof ze de beste maatjes waren... Elke keer dat de oude man het vlees omkeerde, zweefde er een heerlijk aroma naar hem toe. De hond kwam dichterbij het vuur toe om aan het vlees te ruiken, maar hield zich op het laatste moment in en gromde, alsof hij bang was voor de vlammen.

‘Rustig maar, Santa. Maak je geen zorgen,’ zei de oude man met een klopje op de hondenkop. ‘Jij krijgt heus je deel wel.’

‘Heet de hond echt Santa?’

‘Ik heb deze jongen op eerste kerstdag ontmoet. Op die dag verloor hij zijn baasje en ik mijn been.’

De oude man trok zijn linkerbroekspijp op en liet een prothese zien.

‘Hij heeft me gered. Hij heeft me bijna vijf kilometer over een besneeuwde weg gesleept.’

‘Wat een manier om elkaar te ontmoeten.’

‘Het mooiste kerstcadeau dat ik ooit heb gekregen.’

De oude man aaide nog steeds over de kop van de hond.

‘Hij is erg zachtaardig voor zijn omvang.’

‘Niet echt. Vroeger moest ik hem altijd aan de riem leggen. Eén aanblik van een onbekende en hij viel aan. Maar nu hij oud is, is hij rustiger geworden. Het is raar. Ik kan maar niet wennen aan het idee dat een dier vriendelijk is tegen mensen.’

Het vlees rook alsof het gaar was. De oude man prikte erin met de spies en haalde het van het vuur. Met een gekarteld mes sneed hij het vlees in dikke plakken. Hij gaf een stuk aan Reseng, een aan zichzelf en een aan Santa. Reseng veegde de as eraf en nam een hap.

‘Wat een aparte smaak. Het smaakt eigenlijk helemaal niet naar varkensvlees.’

‘Lekker, hè?’

‘Jazeker. Maar hebt u misschien ook wat zout?’

‘Nee.’

‘Geen koelkast, geen zout... Wat een leven. Leven de inheemse Peruanen ook zonder zout?’

‘Nee, hoor,’ zei de oude man schaaachtig. ‘Ik heb een paar dagen geleden het laatste beetje gebruikt.’

‘Jaagt u?’

‘Niet meer. Ongeveer een maand geleden heb ik een wild zwijn gevonden dat vastzat in een strik van een stroper. Hij leefde nog. Ik zag hem naar adem happen en dacht bij mezelf: zal ik hem nu afmaken of wachten tot hij vanzelf sterft? Als ik wachtte tot hij vanzelf stierf, kon ik de stroper die de strik had gespannen de schuld van zijn dood geven, maar als ik hem afmaakte, zou ikzelf verantwoordelijk zijn voor zijn dood. Wat zou jij hebben gedaan?’

De glimlach van de oude man was ondoorgrondelijk. Reseng draaide zijn kroes even in het rond en dronk de alcohol op.

‘Dat is moeilijk te zeggen. Volgens mij maakt het niet echt uit wie het zwijn heeft gedood.’

De oude man leek hier even over na te denken voordat hij antwoord gaf.

‘Misschien heb je wel gelijk. Als je er goed over nadent, doet het er inderdaad niet toe wie hem heeft gedood. Wij zitten hier nu hoe dan ook op Peruaanse manier geroosterd zwijn te eten.’

De oude man lachte luid. Reseng lachte ook. Het was niet echt een goede grap, maar de oude man hield niet op met lachen en Reseng lachte luidkeels met hem mee.

De oude man was in een goed humeur. Hij vulde Resengs kroes bij met whisky tot deze bijna overstroomde, schonk

toen zijn eigen kroes vol en hief hem op om te proosten. Ze dronken hun kroes in één teug leeg. De oude man pakte de spies en viste een paar aardappels uit de hete as. Hij nam een hap uit een ervan, stelde vast dat het heerlijk smaakte en gaf de andere aan Reseng. Reseng veegde de as eraf en nam een hap. ‘Dat is inderdaad heerlijk,’ zei hij.

‘Niets is zo lekker als een gepofte aardappel op een koude winterdag,’ zei de oude man.

‘Aardappels doen me altijd aan iemand denken...’ vertelde Reseng. Zijn gezicht was rood van de alcohol en van de gloed van het vuur.

‘Ik heb het idee dat dit verhaal niet goed afloopt,’ zei de oude man.

‘Dat klopt.’

‘Die iemand, leeft hij nog of is hij dood?’

‘Al lang dood. Ik zat indertijd in Afrika en we kregen midden in de nacht een noodoproep. We sprongen in een vrachtwagen en gingen op weg. Een rebbellensoldaat die uit een kamp was ontsnapt, bleek een oude vrouw te hebben gegijzeld. Hij was nog een kind, zijn babyvet was nog niet eens verdwenen. Hij zal een jaar of vijftien zijn geweest, misschien zelfs pas veertien. Voor zover ik kon zien, was hij op van de zenuwen en doodsbang, maar vormde hij geen echte bedreiging. De oude vrouw praatte steeds tegen hem. Intussen hield hij met zijn ene hand een AK-47 op haar hoofd gericht en propde hij met de andere een aardappel in zijn mond. We wisten allemaal dat hij niets zou doen, maar toen kregen we via de walkietalkie de opdracht om hem uit te schakelen. Iemand haalde de trekker over. We renden eraartoe om het beter te kunnen zien. De helft van het hoofd van die knul was weggeblazen en in zijn mond zat de vermalde aardappel die hij nooit heeft kunnen doorslikken.’

‘Arme jongen. Hij moet uitgehongerd zijn geweest.’

‘Het was heel vreemd om in de mond te staren van een

jongen die de helft van zijn hoofd miste. Wat zou er zijn gebeurd als we tien tellen hadden gewacht? Dat was het enige wat ik dacht: als we even hadden gewacht, had hij de aardappel kunnen doorslikken voordat hij stierf.

‘Niet dat er ook maar iets zou zijn veranderd voor die arme jongen als hij de aardappel had doorgeslikt.’

‘Nee, natuurlijk niet.’ Resengs stem trilde. ‘Maar het was toch vreemd om aan die fijngekauwde aardappel in zijn mond te denken.’

De oude man woelde met de spies door de as om te kijken of er nog meer aardappels lagen. Hij vond er eentje in een hoek en bood deze aan Reseng aan, die er wazig naar tuurde en het aanbod beleefd afsloeg. De oude man keek naar de aardappel; zijn gezicht versomberde en hij gooide hem terug in de as.

‘Ik heb nog een fles whisky. Wat zeg je ervan?’

Reseng dacht even na. ‘Dat laat ik helemaal aan u over.’

De oude man haalde een nieuwe fles uit de keuken en schonk wat voor hem in. Ze dronken zwijgend met kleine slokjes en staarden naar de dansende vlammen in de haard. Reseng begon aangeschoten te raken en werd overspoeld door een golf van intense onwerkelijkheid. De ogen van de oude man verlieten het vuur geen moment.

‘Wat is vuur toch mooi,’ zei Reseng.

‘As is mooier zodra je die eenmaal beter leert kennen.’

De oude man draaide zijn kroes langzaam in het rond, turend naar de vlammen. Opeens glimlachte hij, alsof hem iets grappigs te binnen was geschoten.

‘Mijn opa was walvisvaarder. Dit was lang voordat de walvisvangst verboden werd. Hij was niet in de buurt van de oceaan opgegroeid, hij kwam uit het binnenland van de provincie Hamgyong, maar hij was naar het zuiden getrokken om werk te zoeken in de haven van Jangsaengpo en werd uiteindelijk de beste harpoenier van het land. Op een

dag werd hij tijdens de jacht onder water getrokken door een potvis. Echt heel diep. Hij had een harpoen in de rug van de walvis geworpen, maar het touw zat om zijn voet gewikkeld en sleurde hem over de reling. De gammele walvisvaarders en belabberde harpoenen uit het koloniale tijdperk waren gewoon niet opgewassen tegen zo'n enorm dier. Een mannelijke potvis kan achttien meter lang en zestig ton zwaar worden. Denk je dat eens in. Dat zijn vijftien volwassen Afrikaanse olifanten bij elkaar. Het zou me niet kunnen schelen, al was het een ballondier; met zo'n groot beest zou ik niets te maken willen hebben. Nooit van mijn leven. Maar mijn opa dacht daar anders over. Hij stak zijn harpoen zo in die gigantische potvis.'

'Wat gebeurde er toen?' vroeg Reseng.

'Complete chaos natuurlijk. Hij zei dat hij door de shock van zijn val overboord versuft was geraakt en niet wist of hij droomde of hallucineerde. Intussen werd hij machteloos de donkere diepte van de oceaan in gesleurd door een ontzettend boze walvis. Hij vertelde me dat het eerste wat hij zag toen hij weer bij zinnen kwam een blauw licht was dat van de vinnen van de walvis afstraalde. Terwijl hij naar dat licht keek, vergat hij helemaal dat hij in gevaar was. Toen hij me het verhaal vertelde, weidde hij uit over hoe mysterieus, rustgevend en mooi het was. Een monster van achttien meter lang dat met gloeiende blauwe vinnen door de inktzwarte oceaan zwom. Hij had tranen in zijn ogen toen hij me dit vertelde, dus probeerde ik hem heel voorzichtig duidelijk te maken dat bioluminescentie niet voorkomt bij walvissen en dat de vinnen dus onmogelijk zo hadden kunnen gloeien. Hij gooide een po naar mijn hoofd. Ha! Wat een heethoofd! Hij vertelde dat verhaal aan iedereen die hij ontmoette. Ik zei tegen hem dat iedereen dacht dat hij loog vanwege dat gedeelte over die vinnen. Maar hij zei alleen maar: "Alles wat mensen over walvissen zeggen,

is een leugen. Want alles wat ze zeggen, komt uit boeken. Maar walvissen leven niet in boeken, ze leven in de oceaan.” Maar goed, nadat de walvis hem onder water had gesleurd, verloor hij het bewustzijn.’

De oude man schonk zijn kroes opnieuw halfvol en nam een slokje.

‘Hij zei dat er een grote vollemaan aan de nachtelijke hemel stond en er golven bij zijn oor klotsten toen hij weer bijkwam. Hij dacht dat hij geluk had gehad en dat de golven hem op een rif hadden geduwd. Maar hij bleek op de kop van de walvis te liggen. Ongelooflijk toch? Daar lag hij dus, languit op een walvis, starend naar een boei, met een steeds groter wordende plas van het glibberige rode walvisbloed om hem heen, en de walvis zelf, die hem met zijn kop boven water hield, met de harpoen nog steeds in zijn rug. Kun je je iets vreemders of onbegrijpelijkers voorstellen? Ik heb weleens gehoord dat walvissen een gewonde soortgenoot of pasgeboren kalfje uit het water tillen, zodat ze kunnen ademen. Maar dit was geen soortgenoot of walvisjong, en zelfs geen zeehond of pinguïn. Het was mijn opa, een mens, en nota bene degene die de harpoen in zijn rug had gegooid! Ik begrijp echt niet waarom de walvis hem heeft gered.’

‘Nee, dat is volkomen onlogisch,’ zei Reseng, en hij dronk wat van zijn whisky. ‘Je zou verwachten dat de walvis hem aan stukken had gescheurd.’

‘Hij bleef een hele tijd op de kop van de walvis liggen, ook nadat hij weer bij bewustzijn was gekomen. Het was op zijn zachtst gezegd vrij bizar. Er was daar helemaal niets, alleen de zilverkleurige maan, de donkere golven, een potvis die een hele sloot bloed verloor en mijn opa in een echt heel benarde positie. Hij zei dat hij bij het zien van al dat bloed in het maanlicht zijn verontschuldigen aan de walvis aanbood. Dat was wel het minste wat hij kon doen, begrijp

je? Hij wilde ook de harpoen uit de rug trekken, maar dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het gooien van een harpoen is als het nemen van een slechte levensveranderende beslissing: heel gemakkelijk gedaan, maar onmogelijk om terug te draaien nadat de schade eenmaal is aangericht. In plaats daarvan sneed hij het touw door met het mes dat altijd aan zijn riem hing. Zodra hij dat had gedaan, dook de walvis onder water en kwam hij een stukje verderop weer boven; daarna kwam hij terug naar mijn opa, die zich aan de boei vastklampte en moeite moest doen om te blijven drijven. Hij zei dat het dier hem aankeek, terwijl hij hulpeloos en beschaamd met zijn armen om zich heen maaide, verstrikt in het touw van de harpoen die hij zelf had gegooid. Volgens mijn opa kwam het dier naar hem toe en staaarde het hem met een enorm donker oog aan, een blik vol onschuldige nieuwsgierigheid die leek te zeggen: “Hoe kan zo’n kleine bangebroek als jij nu een harpoen in een wezen als ik hebben gestoken? Je bent moediger dan je eruitziet!” En toen, zo vertelde mijn opa, gaf het dier hem een speels duwtje, alsof het wilde zeggen: “Zeg, jochie, dat was heel stout. Laat het in het vervolg maar uit je hoofd om nog eens zo’n stunt uit te halen!” Het water was troebel geworden door al het bloed dat de walvis had verloren, maar toch leek het dier de kwestie van mijn opa die hem in de rug had gestoken van zich af te schudden. Zodra mijn opa bij dit deel van het verhaal was aangekomen, sloeg hij altijd op zijn knie en riep hij: “Dat monster had een hart dat zo groot was als zijn lijf! Totaal anders dan wij kleingeestige mensen.” Hij zei dat de walvis de hele nacht bij hem bleef tot het schip hen had ingehaald. De andere walvisvaarders waren de boeien gevolgd, op zoek naar mijn opa. Toen het schip in de verte verscheen, zwom de walvis een rondje om mijn opa heen alsof hij afscheid nam en toen dook hij omhoog, nog dieper dan eerder, met de harpoen met de naam

van mijn opa erin gekerfd die nog altijd trillend uit zijn rug stak. Ongelooflijk, hè?’

‘Nou, dat is wel een heel bijzonder verhaal,’ zei Reseng.

‘Nadat hij ternauwernood aan een waterige dood was ontsnapt, kreeg mijn opa ernstige twijfels over de walvisjacht. Hij zei tegen mijn oma dat hij niet meer terug wilde. Mijn oma was een lieve, geduldige vrouw. Ze omhelsde hem en zei dat als hij echt zo’n hekel had aan het vangen van walvissen, hij ermee moest ophouden. Hij zei dat hij als een klein kind in haar armen stond te snikken en tegen haar zei: “Ik was bang, vreselijk bang!” En hij ging inderdaad een tijdje niet meer op walvisjacht. Maar die huilebalkhouding van hem hield niet lang stand. Ze waren arm, ze moesten te veel monden voeden en de walvisvaart was het enige vak dat hij ooit had geleerd. Hij wist niet hoe hij anders in het levensonderhoud moest voorzien van al die hongerige kinderen die als jonge mussen naar hem piepten. Hij ging dus weer aan het werk en wierp zijn harpoen naar elke walvis die hij in de Oostzee zag, tot hij op zijn zeventigste met pensioen ging. Maar er gebeurde nóg iets bijzonders: in 1959 kwam hij dezelfde potvis weer tegen. Precies dertig jaar nadat hij zijn avontuur op wonderbaarlijke wijze had overleefd. Zijn verroeste harpoen stak nog steeds uit de rug, maar de walvis zwom vrolijk langs, dapper en vrij, alsof die harpoen daar altijd al had gezeten en deel uitmaakte van zijn lichaam. Het is trouwens niet ongebruikelijk dat walvissen lang na een harpoenaanval nog leven. Er wordt zelfs gezegd dat er in de negentiende eeuw een walvis is gevangen met een achttiende-eeuwse harpoen in zijn lijf. Hoe dan ook, de walvis zwom niet weg toen hij de walvisvaarder zag aankomen; hij zwom juist recht op het schip van mijn opa af, met de harpoen als een periscoop rechtop in zijn rug, en cirkelde er langzaam omheen. Het was alsof hij wilde zeggen: “Hallo! Dat is lang geleden, oude vriend!”

Maar wat zie ik nu? Jaag je nog steeds op walvissen? Jij weet echt niet van ophouden, hè?” De oude man lachte.

‘Uw opa zal zich wel diep hebben geschaamd,’ merkte Reseng op.

‘Jazeker. De zeelui vertelden dat mijn opa zich na een blik op de potvis op zijn knieën had laten zakken. Hij liet zich languit op het dek vallen en brulde het uit. Hij riep huilend: “Walvis, vergeef me! Het spijt me verschrikkelijk! Wat akeilig voor je dat je jarenlang met een harpoen in je rug hebt rondgezwommen! Ik wilde er na ons afscheid echt mee stoppen, dat zweer ik. Waarschijnlijk weet je dit niet, omdat je in de zee leeft, maar het leven op de wal is ontzettend zwaar. Ik woon nog steeds in een huurhuis en mijn kinderen eten zoveel dat je ervan zou schrikken als je wist hoeveel het kost om hen te voeden. Ik moest wel terugkomen, omdat ik de eindjes nauwelijks aan elkaar kon knopen. Vergeef me! Laten we elkaar nog eens terugzien en samen wat drinken. Ik neem drank mee en misschien kun jij een reuzeninktvis voor ons vangen zodat we wat te knabbelen hebben. Tien kratten *soju* en een gegrilde reuzeninktvis zouden genoeg moeten zijn. Het spijt me, walvis. Het spijt me dat ik je met een harpoen in de rug heb gestoken. Het spijt me dat ik zo’n stommeling ben. Boehoehoe!”

‘Heeft hij dat echt allemaal tegen de walvis geroepen?’ vroeg Reseng.

‘Ze zeggen van wel.’

‘Een grappige man, die opa van u.’

‘Dat was hij zeker. Maar goed, daarna stopte hij echt met de walvisjacht en liet hij de haven van Jangsaengpo voorgoed achter zich. Hij kwam naar Seoel en besteedde al zijn tijd aan drinken. Ik denk dat hij het gevoel had dat hij geen kant meer op kon, want hij kon de zee niet meer op en vanwege het prikkeldraad langs de achtendertigste breedtegraad kon hij ook niet terug naar zijn dorp in het noorden.

Dus wanneer hij dronken was, klampte hij altijd mensen aan en vertelde hij steeds weer dat oersaaie oude walvisverhaal. Hij bleef het verhaal vertellen, ook al had iedereen het al honderden keren gehoord en had niemand er zin in om het nóg een keer te moeten aanhoren. Maar hij deed het niet om op te scheppen over zijn avonturen op de oceaan. Hij vond dat de mensen zich moesten gedragen als walvissen. Hij zei dat mensen klein en sluw als ratten waren geworden, en dat de tijd van trage, grote, prachtige stappen tot het verleden behoorde. Het tijdperk van reuzen was voorbij.

De oude man nam een flinke teug van zijn whisky. Reseng schonk zijn kroes opnieuw vol en nam een slokje.

‘Tegen het eind van zijn leven kreeg hij te horen dat hij leverkanker in een vergevorderd stadium had. Dat kwam niet echt als een verrassing. Als zeeman had hij van zijn zestiende tot zijn tweeëntachtigste stevig gedronken. Maar ik denk dat het nieuws hem niets deed, want hij zette het direct na het doktersbezoek weer op een drinken. Hij riep zijn kinderen bij elkaar en zei tegen hen: “Ik ga niet naar een ziekenhuis. Walvissen accepteren het gewoon wanneer hun tijd is gekomen.” En hij is inderdaad nooit meer naar de dokter teruggegaan. Ongeveer een maand daarna trok mijn opa zijn mooiste kleren aan en keerde hij terug naar de haven van Jangsaengpo. Volgens de zeelui daar laadde hij tien kratten soju in een bootje, precies zoals hij had gezegd dat hij zou doen, en roeide hij tot hij achter de horizon was verdwenen. En hij is nooit meer teruggekomen. Zijn lichaam is nooit gevonden. Misschien is hij echt doorgeroeid tot hij de geur van ambergrijs rook en zijn walvis had opgespoord. Als het zo is gegaan, zal hij die avond beslist alle tien de kratten met soju hebben opengebrouwen om bij te kletsen over de tien jaar dat ze elkaar niet hadden gezien, en als het niet zo is gegaan, heeft hij waar-

schijnlijk in zijn eentje drinkend op de oceaan rondgedobberd tot hij stierf. Of misschien is hij daar nog steeds er-gens.’

‘Dat is me nogal een einde.’

‘Het is een waardige manier om te gaan. Ik ben van mening dat een man een dood moet kunnen kiezen die een waardig eind vormt van zijn leven. Alleen degenen die echt hun eigen weg gaan, kunnen hun eigen dood kiezen. Ik niet. Ik ben mijn hele leven een luie donder geweest, dus ik verdien geen waardige dood.’

De oude man glimlachte verbitterd. Reseng wist niet wat hij daarop moest zeggen. De uitdrukking op het gezicht van de oude man was zo somber dat Reseng zich gedwongen voelde om iets troostends te zeggen, maar er schoot hem niets te binnen. De oude man vulde zijn kroes weer met whisky en dronk deze op. Zo zaten ze een tijdlang zwijgend bij elkaar. Zodra de vlammen dreigden te doven, legde Reseng meer hout op het vuur. Terwijl Reseng en de oude man in aangename stilte whisky dronken, vatte elk nieuw stuk hout vlam en laaide het vuur knisperend heet en fel op, tot het langzaam verbrandde tot gloeiende houtskool en vervolgens witte as.

‘Ik heb je vanavond wel de oren van het hoofd gekletst. Ze zeggen wel dat hoe ouder je wordt, des te meer je je portemonnee moet openzetten en je mond moet dichthouden.’

‘Nee hoor, ik heb ervan genoten.’

De oude man schudde de whiskyfles heen en weer en tuurde naar de bodem. Er zat nog ongeveer een volle kroes in.

‘Vind je het erg als ik dit opmaak?’

‘Ga uw gang,’ antwoordde Reseng.

De oude man goot het laatste restje whisky in zijn kroes en dronk het op.

‘Tijd om naar bed te gaan. Je zult wel uitgeput zijn. Ik had

je moeten laten slapen, maar in plaats daarvan heb ik je wakker gehouden met mijn gepraat.’

‘Nee, het was dankzij u een fijne avond.’

De oude man ging rechts van de haard op de vloer liggen. Santa slenterde naar hem toe en ging naast hem liggen. Reseng ging links van de haard liggen. De schaduwen van de twee mannen en de hond dansten op de bakstenen muur tegenover hen. Reseng wierp een blik op zijn geweer dat naast de deur stond.

‘Zorg dat je wat eet voordat je morgen vertrekt,’ zei de oude man, terwijl hij zich op zijn zij rolde. ‘Op een lege maag kun je niet jagen.’

Reseng aarzelde even voordat hij antwoord gaf. ‘Dat zal ik zeker doen.’

Het knetterende vuur en de regelmatige ademhaling van de hond klonken opvallend luid. De oude man zei verder niets meer. Reseng luisterde heel lang naar de ademhaling van de slapende oude man en de hond voordat hij zelf eindelijk ook in slaap viel. Het was een vredige slaap.

Toen hij wakker werd, stond de oude man het ontbijt klaar te maken. Een eenvoudig maal van witte rijst, kimchi van radijs en doenjangsoep met plakjes aardappel. De oude man zei niet veel. Ze aten in stilte. Na het ontbijt vertrok Reseng haastig. Terwijl hij door de deur naar buiten stapte, overhandigde de oude man hem zes gekookte aardappels die in een doek zaten gewikkeld. Reseng nam het pakketje aan en nam beleefd afscheid. De aardappels waren warm.

Tegen de tijd dat Reseng bij zijn tent terugkwam, stond de oude man de planten water te geven. Net als de vorige dag goot hij het water voorzichtig uit de gieter, alsof hij thee inschonk. En net als de vorige dag praatte en gebaarde hij tegen de bloemen en bomen. Reseng stelde het telescoopvizier een beetje bij. De bekend uitzierende bloem kwam scherp

en duidelijk zichtbaar in beeld, en werd weer wazig. Hij kon nog steeds niet op de naam komen. Hij had het aan de oude man moeten vragen.

Het was een mooie tuin. In het midden stonden nonchalant twee lotusbomen en de bloemen in de bloembedden wachtten geduldig tot hun seizoen aanbrak. Santa liep naar de man toe en wreef met zijn kop langs zijn bovenbeen. De oude man gaf de hond een aai. Ze waren voor elkaar gemaakt. De oude man gooide de leeggelopen voetbal door de tuin. Terwijl Santa erachteraan rende om hem te halen, gaf de oude man nog wat bloemen water. Wat zou hij tegen hen zeggen? Bij nadere beschouwing bleek hij inderdaad een beetje mank te lopen. Had Reseng hem nu maar gevraagd wat er met zijn linkerbeen was gebeurd. Niet dat het ook maar iets uitmaakte, dacht hij bij zichzelf. Santa kwam terug met de bal. De oude man gooide de bal ditmaal verder weg. Santa leek in een goede bui, want hij rende eerst een paar rondjes voordat hij naar het eind van de tuin sprintte om de bal te halen. De oude man leek klaar te zijn met het bewateren van de planten. Hij zette de gieter neer en glimlachte opgewekt. Lachte hij? Lachte dat uit hout gesneden masker van een gezicht echt?

Reseng richtte het draadkruis op de borst van de oude man en haalde de trekker over.